Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

26 март 2020 година*

„Преюдициално запитване — Защита на потребителите — Директива 2008/48/ЕО — Договори за потребителски кредити — Право на отказ — Срок за упражняване на това право — Изисквания относно информацията, която следва да се съдържа в договора — Информация, която се ограничава до многократно препращане към национални разпоредби“

По дело C-66/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landgericht Saarbrücken (Областен съд Саарбрюкен, Германия) с акт от 17 януари 2019 г., постъпил в Съда на 29 януари 2019 г., в рамките на производство

JC

срещу

Kreissparkasse Saarlouis,

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: M. Safjan (докладчик), председател на състава, L. Bay Larsen и N. Jääskinen, съдии,

генерален адвокат: E. Sharpston,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за JC, от T. Röske, Rechtsanwalt,

– за Kreissparkasse Saarlouis, от G. Rohleder, Rechtsanwalt,

– за германското правителство, от J. Möller, M. Hellmann, E. Lankenau и A. Berg, в качеството на представители,

– за чешкото правителство, от M. Smolek, J. Vláčil и S. Šindelková, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от G. Goddin и B.-R. Killmann, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 2008 г., стр. 66 и поправки в ОВ L 207, 2009 г., стр. 14, ОВ L 199, 2010 г., стр. 40 и ОВ L 234, 2011 г., стр. 46).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между потребителя JC и Kreissparkasse Saarlouis относно упражняването от JC на правото на отказ от сключения с кредитната институция договор за кредит.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 8—10, 14 и 31 от Директива 2008/48 гласят:

„(8) Важно е пазарът да предлага достатъчна степен на защита на потребителите, за да се гарантира доверието на потребителите. […]

(9) Пълната хармонизация е необходима, за да се осигури на всички потребители в Общността високо и равностойно ниво на защита на техните интереси и за да се създаде реален вътрешен пазар. Ето защо на държавите членки не следва да се позволява да запазят или въвеждат национални разпоредби, различни от предвидените в настоящата директива. […]

(10) Настоящата директива […] следва да не засяга прилагането от държавите членки, в съответствие с правото на Общността, на разпоредбите на настоящата директива за области, които не попадат в нейното приложно поле. По този начин дадена държава членка може да запази или въведе национално законодателство, което съответства на разпоредбите на настоящата директива или на някои от разпоредбите на държавата членка относно договори за кредит, които не попадат в приложното поле на настоящата директива, например договори за кредит за суми, по-малки от 200 [евро] и по-големи от 75 000 [евро]. Освен това държавите членки биха могли също да прилагат и разпоредбите на настоящата директива и относно свързани кредити, които не попадат в съдържащото се в настоящата директива определение на свързан договор за кредит. […]

[…]

(14) Договори за кредит, които се отнасят до отпускането на кредит, обезпечен с недвижим имот, следва да бъдат изключени от приложното поле на настоящата директива. Този вид кредит има много специфичен характер. Договори за кредит, чиято цел е да се финансира придобиване или запазване на правото на собственост върху земя или сграда, която е построена или предстои да бъде построена, също следва да бъдат изключени от приложното поле на настоящата директива. От приложното поле на настоящата директива не следва да се изключват обаче договори за кредит само поради това, че са предназначени за обновяване или повишаване на стойността на съществуваща сграда.

[…]

(31) За да се даде възможност на потребителя да познава своите права и задължения по договор за кредит, този договор следва да съдържа цялата необходима информация по ясен и кратък начин“.

4 Съгласно член 2 от тази директива, озаглавен „Приложно поле“:

„1. Настоящата директива се прилага за договори за кредит.

2. Настоящата директива не се прилага спрямо следните договори:

а) договори за кредит, обезпечени или с ипотека, или с друго сравнимо обезпечение, използвано обичайно в дадена държава членка по отношение на недвижимо имущество, или обезпечени с право, свързано с недвижимо имущество;

б) договори за кредит, чиято цел е придобиване или запазване на вещни права на собственост върху земя или сграда, която е построена или предстои да бъде построена;

в) договори за кредит, чийто общ размер е на стойност, по-малка от 200 [евро] или надвишаваща 75 000 [евро];

[…]“.

5 Член 10 от посочената директива, озаглавен „Информация, която следва да се съдържа в договорите за кредит“, в параграф 2, буква п) предвижда:

„Договорът за кредит посочва по ясен и кратък начин:

[…]

п) наличието или отсъствието на право на отказ, срока, в който това право на отказ може да бъде упражнено, и други условия за упражняването му, включително информация за задължението на потребителя да погаси усвоената главница и лихвата в съответствие с член 14, параграф 3, буква б), както и размера на лихвата на ден“.

6 Член 14 от същата директива, озаглавен „Право на отказ“, в параграф 1 гласи:

„Потребителят разполага със срок от четиринадесет календарни дни, в който да се откаже от договора за кредит, без да посочва основания за това.

Срокът за отказ започва:

а) от деня на сключването на договора за кредит, или

б) от деня, в който потребителят получава условията на договора и информацията в съответствие с член 10, ако този ден е след датата, посочена в буква а) от настоящата алинея“.

7 Член 22 от Директива 2008/48, озаглавен „Хармонизация и императивен характер на настоящата директива“, в параграф 1 предвижда:

„Доколкото настоящата директива съдържа хармонизирани разпоредби, държавите членки могат да не запазят или въвеждат разпоредби, различни от предвидените в настоящата директива“.

Германското право

8 Член 492 от Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс) в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „BGB“), предвижда:

„1. Договорите за потребителски кредит се сключват в писмена форма, освен ако не е предвидена по-строга форма. […]

2. Договорът трябва да съдържа информацията, предвидена за всеки договор за потребителски кредит в съответствие с член 247, параграфи 6—13 от Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch [(Въвеждащ закон към BGB) в редакцията му, приложима към спора по главното производство, наричан по-нататък „EGBGB“].

[…]“.

9 Член 495 от BGB гласи:

„1. Кредитополучателят, сключил договор за потребителски кредит, има право да се откаже от договора съгласно член 355.

2. Членове 355—359a се прилагат, при условие че:

1) е посочена задължителната информация, предвидена в член 247, параграф 6, втора алинея от EGBGB, вместо информацията относно отказа,

2) срокът за отказ от договора не започва да тече
   а) преди сключване на договора
   б) преди кредитополучателят да е получил задължителната информация по член 492, параграф 2, и

3) кредитополучателят […] възстановява на кредитодателя и разходите, които последният е направил пред публични органи и които той не може да си възстанови“.

10 Съгласно член 503, параграф 1 от BGB:

„Член 497, параграф 2 и параграф 3, първо, второ, четвърто и пето изречение, и членове 499, 500 и 502 не се прилагат за договори, при които предоставянето на кредита е обусловено от предоставянето на гаранция чрез обезпечение с недвижим имот и се извършва при условия, които са обичайни за договорите, обезпечени с недвижим имот, и тяхното междинно финансиране“.

11 В член 247, параграф 6, първа алинея от EGBGB се изброява информацията, която трябва да се съдържа в сключен от потребител договор за кредит. Другата информация, която задължително трябва да се съдържа в договора, е уредена в член 247, параграф 6, втора алинея, първо и второ изречение, член 247, параграф 7, член 247, параграф 8, втора алинея (относно договори, свързани

с допълнителни услуги), член 247, параграф 12, първа алинея, второ изречение, точка 2 (относно свързаните договори и възмездните улеснения за плащане) и член 247, параграф 13, първа алинея (при участие на кредитни посредници) от EGBGB.

12 Член 247, параграф 9 от EGBGB предвижда, че при договорите по член 503 от BGB, в отклонение от член 247, параграфи 3—8, 12 и 13, информацията по член 247, параграф 3, първа алинея, точки 1—7, 10 и 13, параграф 3, четвърта алинея и параграф 8 задължително трябва да се съдържа в преддоговорната информация и в сключения от потребителя договор за кредит. Тази разпоредба предвижда, че договорът трябва освен това да съдържа и информацията относно правото на отказ, посочена в член 247, параграф 6, втора алинея.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

13 През 2012 г. JC, в качеството си на потребител, сключва с кредитна институция, а именно Kreissparkasse Saarlouis, обезпечен с недвижим имот договор за кредит в размер на 100 000 EUR, при фиксиран до 30 ноември 2021 г. годишен лихвен процент от 3,61 % (наричан по-нататък „разглежданият договор“).

14 Член 14 от този договор, озаглавен „Информация за отказа“, гласи следното:

„Право на отказ

Кредитополучателят разполага със срок от четиринадесет дни, в който писмено (напр. чрез писмо, факс, електронна поща) да се откаже от изявлението за сключване на договор, без да посочва основания за това. Срокът започва да тече след сключването на договора, но едва след като кредитополучателят получи цялата задължителна информация съгласно член 492, параграф 2 от [BGB] (напр. данни за вида на кредита, за нетната сума на кредита, за срока на договора). […]“.

15 С писмо от 30 януари 2016 г. JC уведомява Kreissparkasse Saarlouis, че се отказва от договорното си задължение по този договор.

16 Тогава JC сезира Landgericht Saarbrücken (Областен съд Саарбрюкен, Германия) с иск да се установи, първо, че вземането на Kreissparkasse Saarlouis по разглеждания договор не надвишава сумата от 66 537,57 EUR, изчислена за 30 април 2018 г., второ, че Kreissparkasse Saarlouis изпада в забава при приемането на плащането на тази сума, и трето, че тя е длъжна да обезщети JC за всички вреди, произтичащи от отказа да приеме възстановяването на положението преди сключването на договора. При условията на евентуалност JC иска да се установи, че от момента на получаване на заявлението за отказ Kreissparkasse Saarlouis повече няма право на договорната лихва, нито на погасяване на кредита съгласно условията по разглеждания договор.

17 Kreissparkasse Saarlouis моли искът на JC да бъде отхвърлен, тъй като надлежно го е уведомила за правото му на отказ и срокът за упражняване на това право е изтекъл към момента, когато JC е искал да се позове на това право.

18 Запитващата юрисдикция отбелязва, че съгласно член 2, параграф 2, буква а) от Директива 2008/48 последната не се прилага към договорите за кредит, обезпечени с недвижим имот. Тя посочва, че германският законодател все пак се е възползвал от посочената в съображение 10 от тази директива възможност да прилага предвидените в нея разпоредби в области, които не попадат в нейното приложно поле, като уредбата, приложима към такива договори. При тези условия тя счита, че тълкуването на разпоредбите на посочената директива е необходимо за

разрешаването на спора в главното производство и че Съдът е компетентен да направи тълкуване по настоящото дело, като в това отношение се позовава на решение от 17 юли 1997 г., Giloy (C-130/95, EU:C:1997:372).

19 Що се отнася до съществото на делото, запитващата юрисдикция иска да се установи дали направеното в разглеждания договор препращане към член 492, параграф 2 от BGB по отношение на задължителната информация, която трябва да бъде предоставена на кредитополучателя, отговаря на изискването, предвидено в член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48, съгласно което договорът за кредит трябва да посочва „ясно и кратко“ наличието или отсъствието на право на отказ, както и условията за упражняване на това право.

20 По-специално запитващата юрисдикция констатира, че посочената разпоредба от BGB препраща и към друга национална разпоредба, а именно към член 247, параграфи 6—13 от EGBGB, който от своя страна препраща към други разпоредби от BGB. При тези условия, за да определи цялата задължителна информация, чието съобщаване определя началния момент на срока за отказ от договора, потребителят е длъжен да прибегне до национални разпоредби, съдържащи се в различни законодателни актове.

21 Освен това съгласно член 247, параграф 9 от EGBGB потребителят би бил принуден да определи дали договорът, който е сключил с продавач или доставчик, се отнася до ипотечен кредит по смисъла на член 503 от BGB, като според запитващата юрисдикция този въпрос не може да бъде решен от среден потребител, който няма юридическо образование.

22 При тези обстоятелства Landgericht Saarbrücken (Областен съд Саарбрюкен) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48 да се тълкува в смисъл, че задължителната информация относно „срока“ или „другите условия за упражняването на правото на отказ“ включва и условията за началото на срока за отказ?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос:

Допуска ли член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48 тълкуване в смисъл, че информацията относно правото на отказ е „ясна“ и „кратка“, когато по отношение на началото на срока за отказ тя не посочва изчерпателно задължителната информация, която следва да се предостави, относно датата, от която започва да тече срокът, а препраща към национална разпоредба — в настоящия случай член 492, параграф 2 от [BGB] в редакцията му, в сила до 12 юни 2014 г., която от своя страна препраща към други национални разпоредби — в настоящия случай член 247, параграфи [6] —13 от [EGBGB] в редакцията му, в сила до 12 юни 2014 г., и поради това потребителят е длъжен да прочете множество законови разпоредби в различни закони, за да получи яснота относно задължителната информация, която трябва да бъде предоставена, за да започне да тече срокът за отказ от договора му за кредит?

3) При утвърдителен отговор на втория въпрос (и ако по принцип не са налице съмнения относно възможността да се препраща към национални законови разпоредби):

Допуска ли член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48 тълкуване в смисъл, че информацията относно правото на отказ е „ясна“ и „кратка“, когато препращането към национална разпоредба — в настоящия случай член 492, параграф 2 от BGB в редакцията му, в сила до 12 юни 2014 г., и препращането, направено в нея — в настоящия случай към член 247, параграфи 3—13 от EGBGB в редакцията му, в сила до 12 юни 2014 г., задължително води до положение, при което, за да получи яснота относно задължителната информация, която трябва да бъде предоставена, за да започне да тече срокът за отказ от

договора му за кредит, потребителят трябва не просто да прочете разпоредбите, но и да извърши правен анализ — например дали кредитът му е отпуснат при условията, които са обичайни за договорите, обезпечени с недвижим имот, и тяхното междинно финансиране, или са налице свързани договори?“.

По допустимостта на преюдициалното запитване

23 В писменото си становище германското правителство поддържа, че Съдът не е компетентен да отговори на поставените въпроси, тъй като Директива 2008/48 не се прилага към договорите за кредит, обезпечени с недвижим имот, и че германският законодател не е решил, въпреки предоставената му от законодателя на Съюза възможност, да приложи предвидения от тази директива режим в области, които не попадат в приложното ѝ поле, като разглежданата в главното производство област относно договорите за потребителски кредити, обезпечени с недвижим имот.

24 Германското правителство посочва също че преди приемането на Директива 2008/48 германското право вече е предвиждало правна уредба относно такива договори. Тъй като е прието, че последната съответства на разпоредбите на тази директива, националният законодател е счел за уместно единствено да обедини разпоредбите относно потребителския кредит и кредита, обезпечен с недвижим имот.

25 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 2, параграф 2, буква а) от Директива 2008/48 тя не се прилага към договорите за кредит, обезпечени с ипотека, с друго сравнимо обезпечение, използвано обичайно в дадена държава членка върху недвижим имот, или с право, свързано с недвижим имот.

26 Законодателят на Съюза обаче уточнява, както следва от съображение 10 от тази директива, че държава членка може да запази или да въведе национално законодателство, което съответства на разпоредбите на посочената директива или на някои от нейните разпоредби, относно договори за кредит, които не попадат в приложното поле на същата директива.

27 От акта за преюдициално запитване обаче е видно, че германският законодател съответно е решил да приложи предвидения в Директива 2008/48 режим към договори като разглеждания.

28 Съдът многократно е приемал, че е компетентен да се произнесе по преюдициални запитвания относно разпоредби от правото на Съюза, когато фактите в главното производство не попадат в приложното поле на това право и поради това са от компетентността само на държавите членки, но когато посочените разпоредби от правото на Съюза са приложими по силата на препращане в националното право към съдържанието на последните (решение от 12 юли 2012 г., SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, т. 86 и цитираната съдебна практика).

29 Съдът по-специално е подчертал, че когато национално законодателство съобразява уредбата на положения, които не попадат в приложното поле на даден акт от правото на Съюза, с тази, предвидена в посочения акт, определено е от интерес за Съюза, за да се избегнат последващи различия в тълкуването, заимстваните от акта разпоредби или понятия да бъдат тълкувани еднакво (решение от 19 октомври 2017 г., Solar Electric Martinique, C-303/16, EU:C:2017:773, т. 26 и цитираната съдебна практика).

30 Освен това въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическата рамка, които той определя съгласно своите собствени правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само ако е очевидно, че исканото тълкуване

на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или също когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 3 юли 2019 г., UniCredit Leasing, C-242/18, EU:C:2019:558, т. 46 и цитираната съдебна практика).

31 Освен това Съдът нееднократно е постановявал, че в рамките на преюдициално запитване не следва да се произнася по тълкуването на национални разпоредби, нито да преценява дали даденото от националната юрисдикция тълкуване е правилно, тъй като това тълкуване попада в изключителната компетентност на националните съдилища (решение от 3 юли 2019 г., UniCredit Leasing, C-242/18, EU:C:2019:558, т. 47 и цитираната съдебна практика).

32 При тези обстоятелства следва да се констатира, че преюдициалното запитване е допустимо.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

33 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48 трябва да се тълкува в смисъл, че в информацията, която следва да се посочи ясно и кратко в договор за кредит в приложение на тази разпоредба, се включват условията за изчисляване на срока за отказ, предвидени в член 14, параграф 1, втора алинея от тази директива.

34 Съгласно член 10, параграф 2, буква п) от посочената директива договорът за кредит посочва по ясен и кратък начин не само „наличието или отсъствието на право на отказ“ и „срока, в който това право на отказ може да бъде упражнено“, но и „другите условия за упражняването му“.

35 Както следва от член 10, параграф 2 от Директива 2008/48, тълкуван във връзка със съображение 31 от тази директива, изискването в договор за кредит, изготвен на хартиен или друг траен носител, да се посочат ясно и кратко данните, изброени в тази разпоредба, е нужно, за да може потребителят да се запознае с правата и задълженията си (решение от 9 ноември 2016 г., Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, т. 31).

36 Това изискване допринася за постигането на преследваната с Директива 2008/48 цел да се установи във връзка с потребителските кредити пълна и задължителна хармонизация в редица ключови области, която се приема като необходима, за да се осигури високо и равностойно равнище на защита на интересите на всички потребители в Съюза и за да се улесни изграждането на добре функциониращ вътрешен пазар на потребителски кредити (вж. решение 9 ноември 2016 г., Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, т. 32).

37 Предвид значението на правото на отказ за защитата на потребителя информацията относно това право придобива за потребителя основно значение. За да може да се възползва пълноценно от тази информация, потребителят трябва да познава предварително условията, срока и начина на упражняване на правото на отказ (вж. по аналогия решение от 23 януари 2019 г., Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, т. 46).

38 Освен това ефективността на правото на отказ, предвидено в член 14 от Директива 2008/48, би била сериозно отслабена, ако условията за изчисляване на срока за отказ не са сред условията за упражняване на това право, които задължително трябва да се съдържат в договора за кредит по смисъла на член 10, параграф 2 от тази директива.

39 С оглед на всички изложени по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48 трябва да се тълкува в смисъл, че в информацията, която следва да се посочи ясно и кратко в договор за кредит в приложение на тази разпоредба, се включват условията за изчисляване на срока за отказ, предвидени в член 14, параграф 1, втора алинея от тази директива.

По втория въпрос

40 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска договор за кредит да препраща, що се отнася до информацията, посочена в член 10 от тази директива, към национална разпоредба, която от своя страна препраща към други разпоредби от правото на съответната държава членка.

41 В самото начало следва да се констатира, че в главното производство разглежданият договор уточнява, че срокът за отказ от договора започва да тече след сключването на договора, но не и преди кредитополучателят да е получил цялата задължителна информация по член 492, параграф 2 от BGB. От своя страна посочената разпоредба препраща към член 247, параграфи 6—13 от EGBGB, който от своя страна препраща към други разпоредби от BGB.

42 Така запитващата юрисдикция констатира, че задължителната информация, чието съобщаване на потребителя определя началния момент на срока за отказ от договора съгласно член 10, параграф 2, буква п) и член 14, параграф 1, втора алинея от Директива 2008/48, като такава не се съдържа в разглеждания договор. Поради това тя счита, че за да я установи, потребителят е длъжен да проучи множество национални разпоредби, съдържащи се в различни законодателни актове.

43 Важно е да се припомни, че както следва от член 14, параграф 1, втора алинея, буква б) от Директива 2008/48, срокът за отказ започва да тече едва когато информацията, предвидена в член 10 от тази директива, е била предоставена на потребителя, ако този ден е след датата на сключване на договора за кредит. Посоченият член 10 изброява информацията, която трябва да се съдържа в договорите за кредит.

44 Когато обаче сключен от потребител договор препраща, що се отнася до информацията, чието посочване се изисква по член 10 от Директива 2008/48, към някои разпоредби от националното право, потребителят не може въз основа на договора нито да определи обхвата на своето договорно задължение, нито да провери дали всички изисквани съгласно тази разпоредба данни се съдържат в сключения от него договор, нито a fortiori да провери дали срокът за отказ, с който може да разполага, е започнал да тече по отношение на него.

45 Освен това познаването и правилното разбиране от страна на потребителя на данните, които задължително трябва да съдържа договорът за кредит в съответствие с член 10, параграф 2 от Директива 2008/48, са необходими за точното изпълнение на този договор, и по-специално за упражняването на правата на потребителя, сред които е и правото му на отказ.

46 В това отношение следва да се отбележи, че Съдът е постановил, че когато директива в областта на защитата на потребителите предвижда задължение за продавача или доставчика да запознае потребителя със съдържанието на предложеното му договорно задължение, някои аспекти на което са определени от императивните законови или подзаконови разпоредби на държава членка, продавачът или доставчикът е длъжен да информира потребителя за съдържанието на посочените разпоредби (вж. в този смисъл решение от 26 април 2012 г., Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, т. 29).

47 Така, простото препращане, направено в общи условия на договор, към законов или подзаконов текст, който определя правата и задълженията на страните, не е достатъчно (вж. в този смисъл решение от 21 март 2013 г., RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, т. 50).

48 Ето защо в случай като разглеждания в главното производство следва да се констатира, че препращането в разглеждания договор към национални законови разпоредби като посочените в точка 41 от настоящото решение не отговаря на изискването, посочено в точки 43—47 от настоящото решение, потребителят да бъде информиран ясно и кратко за срока, в който правото на отказ може да бъде упражнено, и другите условия за упражняването му в съответствие с член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48.

49 С оглед на всички изложени по-горе съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска договор за кредит да препраща, що се отнася до информацията, посочена в член 10 от тази директива, към национална разпоредба, която от своя страна препраща към други разпоредби от правото на съответната държава членка.

По третия въпрос

50 Предвид отговора на втория въпрос не е необходимо да се отговаря на третия въпрос.

По съдебните разноски

51 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

1) **Член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета трябва да се тълкува в смисъл, че в информацията, която следва да се посочи ясно и кратко в договор за кредит в приложение на тази разпоредба, се включват условията за изчисляване на срока за отказ, предвидени в член 14, параграф 1, втора алинея от тази директива.**

2) **Член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска договор за кредит да препраща, що се отнася до информацията, посочена в член 10 от тази директива, към национална разпоредба, която от своя страна препраща към други разпоредби от правото на съответната държава членка.**

Подписи